

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Design for All – mapování přístupnosti objektů v mezinárodním kontextu

JAK MAPOVAT PŘÍSTUPNOST

Praha 16. září 2022, Dagmar Lanzová NRZP ČR

- - Visegrad Fund
 -

Projekt je spolufinancován vládami České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska prostřednictvím Visegrádských grantů z Mezinárodního visegrádského fondu. Posláním fondu je rozvíjet myšlenky udržitelné regionální spolupráce ve střední Evropě.

Obsah – Jak mapovat přístupnost,
porovnání metodik mapování ČR, SR a Maďarsko

Úvodní slovo

seznámení s projektem Design for All

Situační analýza

právní rozbor stavu přístupnosti v ČR

Dobré a špatné příklady praxe

metodika mapování a popis dobrých a špatných řešení

Výstupy projektu

informační leták, hodnotící formulář

Jak mapovat přístupnost – Úvod

<https://nrzp.cz/projekty/projekt-s-nazvem-design-for-all/>

- pohledy Česka, Slovenska a Maďarska na přístupnost,
- analýza situace v jednotlivých zemích,
- návrh a vytvoření struktury pro mapování objektů,
- mapování: příklady dobré a špatné praxe,
- vytvoření metodiky mapování, hodnotící formulář,
- semináře: seznámení s výstupy,
- návrhy na vylepšení, prověření v praxi, dopracování,
- publicita

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

<https://nrzp.cz/wp-content/uploads/2022/05/Situa%C4%8Dn%C3%AD-anal%C3%BDza-%C4%8CR.pdf>

- právní rozbor situace přístupnosti v ČR, výchozí materiály a podklady, zhodnocení situace a návrhy změn

A. Výchozí podklady

- Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením,
- EN 17 210 Přístupnost a využitelnost vystavěného prostředí - Funkční požadavky

- Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

B. Stávající stav

- Legislativa (stavební zákon č. 183/2006 Sb., a jeho prováděcí vyhlášky: č. 398/2009 Sb., a další)
- Normativa (absence národní normy o přístupnosti, tvorba EN 17 210 bez účasti ČR, nekvalitní překlady EN)
- Odborné materiály a metodiky (absence kvalitních materiálů a jejich nedostupnost, chybí národní platforma pro metodiku a pro sdílení dobré a špatné praxe...)

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

C. Rekodifikace stavebního práva

- nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. z července 2021 a změnový zákon č. 284/2021 Sb.
- posunutí platnosti na 1.7.2024 zákonem č.195/2022 Sb.
- základní změny v SZ:
 - zjednodušení a zrychlení povolovacích procesů (jeden úřad, jedno razítko a povolení za 30/60/90 dní, změny DO)
 - reorganizace a reforma veřejné správy (zrušení přenesené působnosti, profesionalizace státní správy,)

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

C. Rekodifikace stavebního práva

- novela nového SZ (připomínkové řízení od dubna 2022, řízení ukončeno k 31.8.2022)

<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNCD9C8636>

- základní změny v novele nového SZ:

- zrušení modelu veřejné správy (zůstává přenesená působnost) i reformy a profesionalizace veřejné správy
- zrušení Nejvyššího stavebního úřadu
- JEZS (jednotné enviromentální závazné stanovisko)

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

C. Rekodifikace stavebního práva – prováděcí předpisy

- nové požadavky na výstavbu:

- sloučí požadavky na využívání území, obecné požadavky na stavby, požadavky na bezbariérové užívání staveb a PSP,
- do předpisu budou převedeny požadavky dalších rezortů např. dopravní stavby, hygienické předpisy, požadavky pro vězeňská zařízení, kanalizace a vodovody, školská zařízení...
- diskuze nad možností zmocnit některá města k vytvoření samostatných místních požadavků na stavby

• Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

C. Rekodifikace stavebního práva

- nové požadavky na výstavbu:

- požadavky pro bezbariérové užívání staveb/ přístupnost budou včleněny mezi ostatní požadavky,
- zatím velice chaotické, nepřehledné, obsáhlé, nerespektující vývoj přístupnosti ani potřeby uživatelů

Jak mapovat přístupnost – Situační analýza

D. Budoucnost – funkční řešení

- přístupnost je multidisciplinární dynamicky se vyvíjející obor; nejde jen o vystavěné prostředí, ale rovněž o vnitřní prostředí a jeho vlastnosti a o poskytované služby (např. informační, přístupové, orientační nebo nouzové systémy)
- nutno vytvořit vhodné právní prostředí pro prosazování požadavků přístupnosti pro všechny a zajistit dodržování požadavků zajišťujících přístupnost

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

<https://nrzp.cz/wp-content/uploads/2022/05/P%C5%99%C3%ADklady-dobr%C3%A9-praxe.pdf>

- cílem Příkladů dobré praxe bylo vyhledat a zmapovat šest staveb a posoudit jejich přístupnost,
- vybrány měly být tři stavby jako příklad dobré praxe a tři stavby se závadami v bezbariérovém užívání jako výukové modelové případy,
- ČR a SR považovalo zadání za nesplnitelné, ve stavbách jsou vždy případy dobrých i špatných řešení.

• Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

- možnosti a postupy mapování:

- kontrola parametrů dle platné legislativy – velmi přísné hodnocení, kdy většina starších staveb musí být označena jako nepřístupný objekt,
- posouzení stavby dle doporučení, možností a schopností majority uživatelů – posouzení méně přísné,
- posouzení stavby z hlediska principů Univerzálního designu

- ČR má vyvinutou a schválenou jednotnou metodiku mapování pro osoby s těžkým pohybovým postižením

• Visegrad Fund

<https://www.presbariery.cz/cz/mapovani-barierovosti/metodika>

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

- zjednodušená metodika mapování pro NRPM (spojení kontroly dle platné legislativy a Univerzálního designu) řeší komplexní pohled na stavbu z hlediska:
 - přístupu ke stavbě od zastávek veřejné dopravy nebo od vyhrazeného parkovacího místa,
 - vstupu do budovy (vstupní prostor, dveře, zádveří),
 - horizontálního pohybu po budově v jednotlivých podlažích,
 - vertikálního pohybu po budově (opatření k překonání výškových rozdílů),
 - hygienických zařízení (kabiny WC, šatny, sprchy),

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

- zjednodušená metodika mapování pro NRPM (spojení kontroly dle platné legislativy a Univerzálního designu) řeší komplexní pohled na stavbu z hlediska:
 - orientačních a informačních systémů, případně přístupových nebo nouzových systémů.
 - opatření jsou posuzována z hlediska všech potencionálních uživatelů (dle platné legislativy: pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace)

• Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

- další možnosti mapování a nástroje pro posouzení dopravních staveb plynou z evropských předpisů pro rozvoj transevropské dopravní sítě v oblasti snižování následků dopravních nehod (bezpečnostní audit a bezpečnostní inspekce pozemní komunikace)
- v Příkladech dobré praxe byly záměrně použity a kombinovány výše uvedené metodiky, aby bylo zřejmé jaké výsledky z mapování lze získat.

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Nová radnice Praha 12

- použita jednotná metodika mapování POV doplněná o posouzení přístupnosti pro osoby se zrakovým a sluchovým postižením
- dle metodiky byla stavba vyhodnocena jako přístupná pro osoby na vozíku,
- pro osoby se zrakovým postižením stavba není zcela bezpečná, pro osoby se sluchovým postižením nejsou žádná opatření

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Nová radnice Praha 12

Přístup k ÚMČ:

- od zastávek veřejné dopravy (přímo před úřadem je zastávka autobusu, zastávka směr do centra s velkou docházkovou vzdáleností, silnici s tramvajovou tratí je možné překonat až ve vzdálenosti cca 200 m od ÚMČ, přechod je se SSZ, ale následně je nutné se na zastávku autobusu vrátit zpět o cca 200 m)
- parkoviště pro návštěvníky úřadu je přímo před budovou, na parkovišti jsou dvě vyhrazená parkovací stání pro držitele parkovacího průkazu osoby se zdravotním postižením (přístup k budově není značený, je nutné zvolit obchodní trasu, přímý přístup ke vstupu označen přeškrtnutým piktogramem přístupnosti)
- přístup k budově je zpevněný, asfaltový povrch je nový a bez defektů
- z hlediska osob se zrakovým postižením: nové chodníky v okolí radnice **nemají řešené vodící linie, signální pásy nekončí u vodící linie, ze strany u parkoviště chybí varovné pásy**, ostatní hmatové úpravy (přechody, autobusová zastávka) jsou částečně barevně kontrastní (z červené zámkové dlažby osazené v litém asfaltu)

Jak mapovat přístupnost – Příklady (ne)dobré praxe

- Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Městská hala Modřice

- použita kontrola z hlediska požadavků „bezbariérové“ vyhlášky č. 398/2009 Sb.
- stavba vykazuje zásadní nedostatky a bariéry pro všechny uživatele, i pro zdravé osoby byla nalezena zásadní bezpečnostní rizika

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Galerie Kunsthalle Praha

- použita jednotná metodika mapování POV následně doplněná o posouzení přístupnosti pro osoby se zrakovým a sluchovým postižením
- dle metodiky byla stavba vyhodnocena jako přístupná pro osoby na vozíku,
- venkovní rampa vykazuje zásadní nedostatky pro osoby se zrakovým postižením, i pro zdravé osoby byla nalezena zásadní bezpečnostní rizika

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Galerie Kunsthalle Praha

Přístup ke Kunsthalle Praha:

- od zastávek veřejné dopravy (stanice metra Malostranská a zastávky tramvají) vede trasa k objektu v délce cca 150 m, přístupové komunikace mají povrch z mozaikové Pražské štípané dlažby, přilehlé přechody a komunikace pro vozidla a tramvajová trať jsou dlážděné hrubou přírodní dlažbou. Hmatové prvky pro zrakově postižené nejsou v hlavní trase řešeny, přechod umístěný přímo před budovou Kunsthalle je sice doplněný ochrannými provizorními ostrůvky, ale hmatové prvky pro nevidomé chybí, nebyly doplněny.

- vyhrazené parkoviště pro návštěvníky galerie z prostorových důvodů není v lokalitě řešené, možnost zaparkovat je v zóně placeného stání (fialová zóna v ulici Valdštejnská a Kosárkovo nábřeží), v okolí jsou 4 vyhrazená parkovací místa pro držitele parkovacího průkazu osoby se zdravotním postižením

- z hlediska osob se zrakovým postižením vytváří velice nebezpečnou bariéru nová rampa spojující chodník s hlavním vstupem do galerie, rampa je kovová (měděná) a bez jakéhokoliv zabezpečení postupně zasahuje do podchozí výšky chodníku, takže hrozí kontakt a vzniká nebezpečí úrazu a to nejen pro osoby se zrakovým postižením, ale i pro „zdravé“ uživatele například při špatných povětrnostních podmínkách nebo za snížené viditelnosti. Překážku je nutné ohraničit tak, aby byl zamezený vstup do podchozí výšky nižší než 220 cm.

- Visegrad Fund

Jak mapovat přístupnost — Příklady (ne)dobré praxe

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Sofijské náměstí Praha

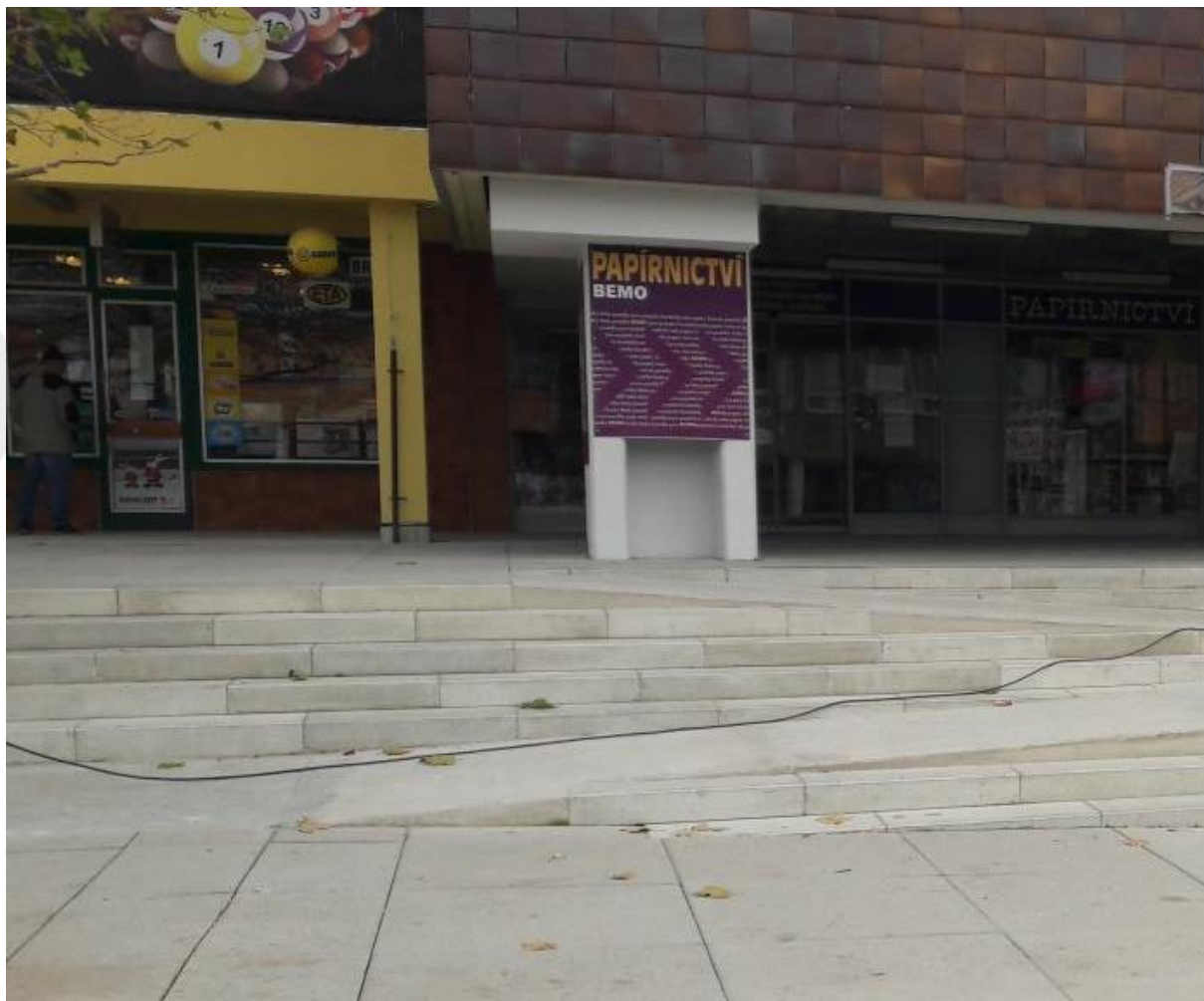
- použita kontrola z hlediska požadavků „bezbariérové“ vyhlášky č. 398/2009 Sb.
- doplněno o uživatelské pohledy osob se zrakovým postižením, pohybovým postižením, seniorů a matek s kočárky
- aplikována byla zjednodušená metoda auditu pozemní komunikace

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Sofijské náměstí Praha

- nejvíce vypovídající byla zpráva auditora o provedené prohlídce s definováním a zhodnocením zjištěných bezpečnostních rizik a s návrhy na jejich odstranění

- Visegrad Fund

Riziko	Závažnost
1.1 – Podélný sklon	Vysoká
7.1 – Pohyb chodců - rizika	Vysoká
7.2 – Pohyb osob se zrakovým postižením – řešení vodících linií	Vysoká
7.3 – Pohyb osob se zrakovým postižením – ohraničení překážek	Vysoká
7.4 – Pohyb osob s pohybovým omezením	Vysoká
7.5 – Pohyb osob s pohybovým omezením – pochozí plochy	Vysoká
9.1 – Chybějící zábradlí	Vysoká
10.1 – Nedořešené dopravní značení	Vysoká
1.2 – Kombinace podélného a příčného sklonu	Střední
1.3 – Odvodnění	Nízká

Sofijské náměstí - Rizika zjištěná dle auditu bezpečnosti; zdroj: audit bezpečnosti

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Přírodní park Modřany Povodňová

- použita kontrola z hlediska požadavků „bezbariérové“ vyhlášky č. 398/2009 Sb.
- doplněno o uživatelské pohledy osob s pohybovým postižením, seniorů a matek s kočárky
- aplikována byla metoda bezpečnostní inspekce pozemní komunikace

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Přírodní park Modřany Povodňová

- nejvíce vypovídající byla zpráva auditora o provedené inspekci s definováním a zhodnocením zjištěných bezpečnostních rizik s návrhy na jejich odstranění

Jak mapovat přístupnost — Příklady (ne)dobré praxe

Jak mapovat přístupnost – Příklady dobré praxe

Studie a DÚR Mariánské náměstí

- na žádost zpracovatele projektové dokumentace byla zpracována bezpečnostní inspekce a audit bezpečnosti
- zjištěny fatální nedostatky jak z hlediska dopravního řešení, tak z hlediska bezpečnosti, pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace je navržený veřejný prostor zcela bariérový a nebezpečný pro samostatný pohyb

Jak mapovat přístupnost – Hodnotící formulář

Informace k Hodnotícímu formuláři

- k čemu slouží,
- pro koho je hodnocení určeno,
- struktura testu a moduly hodnocení,
- systém hodnocení (zpravidla pouze ANO x NE nebo zaškrtnutí políčka), červená políčka
- možnosti použití „papírové“ nebo elektronické formy formuláře
 - Visegrad Fund
 - •

Jak mapovat přístupnost – Hodnotící formulář

Hodnotící formulář - seznam modulů

1. PŘÍSTUP

1.1 VEŘEJNÁ DOPRAVA

1.2 PARKOVÁNÍ

1.3 PĚŠÍ TRASA - VEŘEJNÝ PROSTOR

1.4 PĚŠÍ TRASA - PO POZEMKU STAVBY

1.5 VENKOVNÍ/VSTUPNÍ RAMPA

1.6 VENKOVNÍ/VSTUPNÍ SCHODY

1.7 ZDVIHACÍ ZAŘÍZENÍ (VÝTAH/PLOŠINA)

4. VERTIKÁLNÍ POHYB

4.1 RAMPA

4.2 INTERIÉROVÉ SCHODIŠTĚ

4.3 VÝTAHY

4.4 ZDVIHACÍ ZAŘÍZENÍ

5. INFORMAČNÍ SYSTÉM

5.1 OBECNÉ POŽADAVKY

5.2 VIZUÁLNÍ INFORMACE

5.3 AKUSTICKÉ INFORMACE

5.4 EVAKUACE A ÚNIKOVÉ TRASY

8. EVAKUACE

8.1 PODMÍNKY EVAKUACE

8.2 EVAKUAČNÍ PLÁN

8.3 CHRÁNĚNÉ PROSTORY

Jak mapovat přístupnost – Hodnotící formulář

Hodnotící formulář

- základní parametry pro prvky modulu

1.	PŘÍSTUP				
1.1	VEŘEJNÁ DOPRAVA	ID:			
1.1.1	ZASTÁVKA VEŘEJNÉ DOPRAVY				
1.1.1	ZASTÁVKA VEŘEJNÉ DOPRAVY				
vzdálenost zastávky od vchodu je do 300 m					
ano	☐	ne	☐	není	☐
zastávka je bezbariérová					
ano	☐	ne	☐	irelevantní	☐
od zastávky k hlavnímu vchodu je bezbariérový přístup					
ano	☐	ne	☐	irelevantní	☐
přechod pro chodce na přístupové trase je bezbariérový					
ano	☐	ne	☐	irelevantní	☐

Jak mapovat přístupnost – Hodnotící formulář

Hodnotící formulář

- základní parametry pro prvky modulu

1.2	PŘÍSTUP MOTOROVÝM VOZIDLEM, PARKOVÁNÍ	ID:	
1.2.1	POČET VYHRAZENÝCH PARKOVACÍCH MÍST, POLOHA		
počet vyhrazených parkovacích míst / celkový počet		/	ks
odpovídá § 4 vyhl. č. 398/2009 Sb.	ano ☐	ne ☐	
je parkoviště volně přístupné z komunikace	ano ☐	ne ☐	
v případě závory/brány je zajištěno otevření bezbariérově	ano ☐	ne ☐	irelevantní ☐
vzdálenost parkoviště od vchodu	< 15 m ☐	< 50 m ☐	50 m < ☐

Jak mapovat přístupnost – Hodnotící formulář

Hodnotící formulář

- další detaily

- Visegrad Fund
-
-

1.3.3	VSTUP/ BRANKA/ BRÁNA PRO PĚŠÍ		
na bezbariérové přístupové trase je brána	je ☐	není ☐	<i>pokud existují vyplní se následující body</i>
velikost průchozího prostoru/ otvoru je min. 900 x 2000 mm	ano ☐	ne ☒	
výška prahu nebo rozdíl výšek je max. 20 mm	ano ☐	ne ☐	
během provozu budovy zůstává brána otevřená	ano ☐	ne ☐	
u brány je manipulační prostor o průměru 1500 mm	ano ☐	ne ☐	
pokud je brána uzavřená nebo návštěvník potřebuje asistenci je k dispozici zvonek/ komunikátor/ vrátný/ tlačítko pro automatické otevření a pod.	ano ☐	ne ☐	<i>pokud ano, je třeba vyplnit následující body</i>
ovladače nebo tlačítka jsou ve výšce 800 – 1200 mm, v odstupu 500 mm od pevné překážky	ano ☐	ne ☐	
přístupové nebo komunikační zařízení je označené Braillovým řádkem, reliéfním piktogramem a má akustický výstup	ano ☐	ne ☐	
přístupové nebo komunikační zařízení poskytuje zpětnou	ano ☐	ne ☐	

- „červené políčko“
označuje zásadní
bariéru – prostor je
nepřístupný

Národní rada osob
se zdravotním postižením ČR

Design for All – mapování přístupnosti

Děkuji za Vaši pozornost

- - Visegrad Fund
 -

Projekt je spolufinancován vládami České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska prostřednictvím Visegrádských grantů z Mezinárodního visegrádského fondu. Posláním fondu je rozvíjet myšlenky udržitelné regionální spolupráce ve střední Evropě.